IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 18)**

z dnia 18 czerwca 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 18)

18 czerwca 2020 r.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa obradująca pod przewodnictwem poseł **Urszuli Pasławskiej (PSL-Kukiz15)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– propozycje tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2021 rok..

W posiedzeniu udział wziął: **Paweł Trzaskowski** zastępca dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Bogusława Kram** i **Anna Rajewska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Witam państwa na kolejnym posiedzeniu Komisji. Pani marszałek Elżbieta Witek zwołała posiedzenie Komisji w celu rozpatrzenia propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli. Witam państwa bardzo serdecznie jeszcze raz. Zanim rozpoczniemy realizację porządku, sprawdzimy kworum. Bardzo proszę o wciśnięcie dowolnego przycisku. Dobrze. 24 posłów to też kworum. W takim razie zakończę głosowanie w celu stwierdzenia kworum. Bardzo proszę o wynik. Na sali i zdalnie jest obecnych 26 posłów.

Szanowni państwo, dziękujemy bardzo za propozycje do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli. To są propozycje bardziej lub mniej precyzyjne. Czy wszyscy z pań i panów posłów otrzymali zestawienie? Otwieram dyskusję w tej sprawie. Być może warto by było niektóre propozycje doprecyzować, bo są zbyt ogólne i przekrojowe. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Anna Paluch.

Poseł Anna Paluch (PiS):

Dziękuję bardzo. Wysoka Komisjo, powiem szczerze, że co najmniej trzy z punktów, które mamy, budzą moje istotne wątpliwości. Zacznę od punktu 6. Brzmi on tak: „Kontrola nadawania przez organy państwowe rygoru natychmiastowej wykonalności wobec decyzji nieostatecznej dla inwestycji mających szczególny konflikt z ochroną przyrody, w których odwołano się od wydanej przez RDOŚ oceny oddziaływania na środowisko". Pani poseł Daria Gosek-Popiołek. Powiem tak: nie ma ustawowego pojęcia inwestycji mających szczególny konflikt z ochroną środowiska. To po pierwsze. To jest nieokreślone i trudne do sprecyzowania. Ale przede wszystkim chodzi o mechanizm wykonania tego zadania – nie możemy stawiać Najwyższej Izbie Kontroli zadań niewykonalnych. Rozumiem, że pani poseł Gosek-Popiołek sugeruje, żeby Najwyższa Izba Kontroli wysłała, czy skontrolowała wszystkie jednostki wydające decyzje i żeby wertowała je pod kątem takiego konfliktu, o jakim pani Gosek-Popiołek mówi. To jest po prostu nieokreślone i niewykonalne zadanie. To jest pierwsza kwestia.

Druga kwestia – „Kontrola wydatków z Funduszu Leśnego Lasów Państwowych, w szczególności podział środków na dofinansowanie inwestycji samorządowych i regulacja wsparcia dla parków narodowych". Trudno jakby to powiedzieć… Zupełnie nie wiadomo, jak to rozumieć. Rozumiem czy domyślam się, że chodzi o zmianę, która spowodowała przekierowanie środków od Lasów Państwowych na drogi lokalne do Funduszu Dróg Samorządowych. Ale byłoby dobrze, żebyśmy się jako Komisja nie narażali na kry-

tyczne uwagi Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, że te nasze wnioski po prostu nie odpowiadają aktualnemu stanowi prawa i dają rzeczy niewykonalne.

Punkt 2 mnie trochę rozczarował. Zawsze uważałam pana posła Sonika za osobę bardzo kompetentną. Ale jak należy przeprowadzić kontrolę inwestycji przekopu Mierzei Wiślanej? Czy dokumentów, czy finansowania, czy procedur przetargowych – co mamy w realizacji przekopu Mierzei Wiślanej kontrolować? To też jest po prostu zupełnie niedookreślone. Proszę moją wypowiedź traktować jako wniosek o usunięcie punktów 2, 3 i 6, bo to są po prostu rzeczy niewykonalne. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Zgłaszała się pani poseł Daria Gosek-popiołek. Następnie pani poseł Lenartowicz. Bardzo proszę.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Dziękuję za te krytyczne słowa. Ja może spróbuję wyjaśnić pani poseł Paluch, co kryje się za tymi sformułowaniami.

Jeśli chodzi o kontrolę w RDOŚ – chodzi o punkt dotyczący kontroli rygoru natychmiastowej wykonalności. Jak rozumiem, Najwyższa Izba Kontroli wybiera, także przypadkowo, regionalne dyrekcje ochrony środowiska lub inne instytucje, w których takich kontroli dokonuje. To nie jest tak, że kontrolowane są wszystkie organy i pani poseł doskonale sobie zdaje z tego sprawę. NIK np. do tej pory kontrolowała na przykład wojewódzkich konserwatorów zabytków – spośród kilku wybranych.

Jeżeli chodzi o ten rygor natychmiastowej wykonalności, to on powoduje, że decyzja nieostateczna, od której przysługuje odwołanie, staje się wykonalna i może stanowić tytuł egzekucyjny. Z tym wiąże się, że bardzo często właśnie dzięki takim decyzjom rozpoczynają się inwestycje, które mogą mieć olbrzymią szkodliwość przyrodniczą. Zgłaszają się do nas organizacje pozarządowe i strażnicze, które mówią, że być może jest on nadużywany przez organa państwowe. Przykładem jest Mierzeja Wiślana. Tam decyzja z natychmiastowym rygorem wykonalności była wydana. Wydaje mi się, że powinniśmy stać na stanie praworządności i powinniśmy brać także pod uwagę kwestie związane z przejrzystością. Rygor natychmiastowej wykonalności jest nadużywany. Ja mogę podać przykłady regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, które bardzo często takie rygory wydają – jeżeli pani poseł Paluch potrzebuje uściślenia.

Jeżeli chodzi o kontrolę zarządzania finansami Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych – naprawdę pani poseł sugeruje, że nikt nie jest w stanie przeprowadzić kontroli finansów generalnej dyrekcji na przykład za 2018 r. lub 2019 r.? Jest to niemożliwe? Nie rozumiem, dlaczego sugeruje pani, że Najwyższa Izba Kontroli nie może przeprowadzić tego typu kontroli zarządczej. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, pani poseł Lenartowicz.

Poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja chciałam właśnie złożyć wniosek przeciwny do wniosku pani poseł Paluch. Po pierwsze kontrola inwestycji przekopu Mierzei Wiślanej jest precyzyjnym określeniem i nikt naprawdę nie powinien mieć żadnych wątpliwości, bo po prostu odnosi to do swoich kompetencji i swoich prerogatyw. To jest przedsięwzięcie inwestycyjne i wiadomo, pod jakim kątem NIK kontroluje. A plan kontroli precyzyjnie i profesjonalnie, pani poseł, zawsze układa NIK. Nie sądzę, żeby była jakakolwiek wątpliwość. Zwłaszcza że poważne wątpliwości co do zgodności z prawem, wydatkowania środków, ewentualnych efektów ekonomicznych, oddziaływania na środowisko itp. są także ze strony Komisji Europejskiej Ten zakres budzi tak wiele wątpliwości, iż uważam, że nikt nie miałby żadnych problemów z kontrolą tego przedsięwzięcia.

Następna kwestia to nadawanie rygoru natychmiastowej wykonalności. To nie jest kwestia dziwna i niewykonalna, bo akurat ona jest przedmiotem zainteresowania i uzasadnionej opinii Komisji Europejskiej. Nie wiem, czy Ministerstwo Środowiska już na nią odpowiedziało, ale wiem, że przygotowuje projekt ustawy, który poprawi działania w tym

zakresie i zharmonizuje nasze prawo. Tak że samo Ministerstwo Środowiska już wie, że nie stosuje zgodnie z prawem przepisów w tym zakresie.

Ewentualne wątpliwości mogę mieć, w jaki sposób nadawanie tego rygoru miałaby w obecnym stanie prawnym stwierdzić NIK. Bo nie bada ona kwestii uznaniowości, jeśli taka możliwość jest przewidywana. Można więc mieć wątpliwość co do tego. Ale myślę, że NIK się wypowie, czy z punktu widzenia kompetencji NIK jest to właściwe określenie – jak to zwykł czynić w stosunku do projektów na potrzeby Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. A dysponowanie Funduszem Leśnym to jest taka podstawowa kwestia kontrolna dla NIK. NIK może to zaopiniować pozytywnie bądź stwierdzić na przykład, że niedawno kontrolowała i w zasadzie ma zdanie na ten temat. Wiadomo, jaka to jest kwestia dysponowania tym funduszem. Zarzuty są zgłaszane powszechnie co do nieprecyzyjności i uznaniowości dysponowania środkami. Z tego punktu widzenia wniosek o kontrolę jest jak najbardziej zasadny.

Sądzę, że powinniśmy raczej NIK zostawić pole do wypowiedzenia się w sprawie zasadności przeprowadzenia tych kontroli i ich celowości w rozumieniu prerogatyw NIK. Nie pouczać, co jest właściwie, co jest zgodne z prawem, a co niezgodne z prawem. Na razie mamy tak, że w zasadzie w tej sprawie wypowiadają się konkretne organy, a nie pojedyncze osoby. Nie ograniczajmy posłom możliwości składania takich propozycji. Jestem za tym, żeby Komisja przyjęła wszystkie propozycje, a ocenę z punktu widzenia kompetencji i wykonalności pozostawić NIK i Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Bardzo dziękuję. Też z doświadczenia wiem – zaraz oddam głos panu dyrektorowi – że z naszych propozycji, które składamy jako Komisja przed Komisję do Spraw Kontroli Państwowej, wskazywane są dwie, maksymalnie trzy. Dlatego też liczba tych tematów też jest niebagatelna i ma duże znaczenie. Zanim oddam głos panu dyrektorowi – pan poseł Bogusław Sonik. Bardzo proszę.

Poseł Bogusław Sonik (KO):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Ja krótko. Przekop Mierzei Wiślanej wzbudza tak ogromne emocje pośród polityków i społeczeństwa. Chciałem, by NIK oceniła zasadność tej inwestycji oraz przebieg jej finansowania i wydatkowania. To wszystko. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Paweł Trzaskowski:

Dziękuję bardzo. Ja tylko chciałbym Wysokiej Komisji zwrócić uwagę, iż w planie pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2020 r. jest między innymi ujęta kontrola dotycząca gospodarowania gruntami rolnymi Skarbu Państwa na obszarach parków narodowych oraz przyznawania płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych. To wiąże się z pierwszą propozycją w punkcie 1. Zagadnienia dotyczące wydzierżawiania łąk dla podmiotów prywatnych oraz gospodarki finansowej i uzyskiwania dochodu z tych dzierżaw właśnie w przypadku Biebrzańskiego Parku Narodowego będą w ramach tej kontroli badane. Biebrzański Park Narodowy, z tego co kojarzę, jest zaplanowany do badania w ramach tej kontroli. Ponadto też w planie pracy na 2020 r. jest ujęta kontrola dotycząca zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. W związku z tym w ramach kontroli jest między nimi przewidziane badanie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.

Zatem tym momencie ewentualnie temat nr 13: „Prawidłowość gospodarowania osadami ściekowymi wytwarzanymi w mieście stołecznym Warszawa" mógłby być zbadany w ramach tej kontroli. Jeszcze przeanalizujemy sytuację, czy tę jednostkę byśmy brali pod uwagę. Ale postaramy się po prostu ją ująć w planie tej kontroli. Odnośnie do pkt 6, o którym państwo przed chwilą dyskutowali – to została praktycznie przed paroma dniami już sfinalizowana kontrola dotycząca realizacji zadań organów administracji rządowej w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Między

innymi w ramach tej kontroli była badana sprawa decyzji dotyczącej Mierzei Wiślanej. Kontrola nie jest jeszcze upubliczniona, ale ten element był badany.

Dodatkowo odnośnie do pkt 10: „Kontrola realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi" – w 2016 r. ukazała się informacja Najwyższej Izby Kontroli odnośnie do zapobiegania bezdomności zwierząt. Tyle chciałbym dać państwu pod rozwagę. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Mam pytanie do osób, które zgłosiły te tematy – czy w takim razie możemy zrezygnować z pkt 1, 6, 10 i 13?

Poseł Kazimierz Gwiazdowski (PiS):

Oczywiście rezygnuję. Bo ten wniosek zgłosiłem również w Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi i go pogłębiłem. Chodzi mi o to, by bardziej było z nastawieniem na Biebrzański Park Narodowy.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Pani poseł Gosek.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Jeżeli o mnie chodzi, to po prostu zapoznam się z wynikami kontroli NIK, o których mówił pan dyrektor. Możemy wycofać te punkty.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Dobrze. Dziękuję bardzo. Czyli pkt 1, 6, 10 i 13 są wycofane. Jest zgoda.

Poseł Anna Paluch (PiS):

Tak. Jest moja zgoda dla pkt 13.

Poseł Agnieszka Hanajczyk (KO):

Pkt 10 był mój.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Pani poseł Hanajczyk.

Poseł Agnieszka Hanajczyk (KO):

Trochę czasu minęło, bo od 2016 r. 4 lata. Jeżeli nie ma takiej możliwości, to trudno. Aczkolwiek pojawiają się ciągle nowe problemy i to jest temat szalenie aktualny. Ja już z góry chcę podziękować, bo wiem, że NIK wykazuje zainteresowanie. Ale to jest temat tak dynamiczny i wymagający kontroli, że dobrze by się stało, gdyby znalazł się w planie kontroli. A jeżeli nie, to trudno.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Pani poseł, możemy zaplanować w przyszłym roku na przykład posiedzenie Komisji w tej sprawie.

Czy pani przewodnicząca podtrzymuje również wyłączenie innych punktów? Bo nie wiem – państwo pod jakim kątem kontrolowali przekop Mierzei?

Zastępca dyrektora Departamentu Środowiska NIK Paweł Trzaskowski:

Pod kątem wydania decyzji.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Środowiskowej?

Zastępca dyrektora Departamentu Środowiska NIK Paweł Trzaskowski:

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Anna Paluch (PiS):

Apeluję do wnioskodawców o wycofanie tego punktu. Skoro kwestia postępowania środowiskowego była przez NIK kontrolowana, to rzecz, o której państwo mówiliście, będąca jednym z aspektów planowanej kontroli, byłaby skonsumowana. A jak sądzę, na finan-

sowanie i kwestie procedur przetargowych czy innych rzeczy przyjdzie czas po zakończeniu inwestycji. Jak inwestycję będącą w toku kontrolować pod takim kątem? Przecież to się po prostu mija z zasadami rachunkowości i wszystkimi zasadami racjonalnego prowadzenia inwestycji. Co pan dyrektor w tej kwestii ze swoim doświadczeniem mógłby powiedzieć?

Zastępca dyrektora Departamentu Środowiska NIK Paweł Trzaskowski:

Podzielam to stanowisko, że na tym etapie najbardziej istotna była kwestia decyzji środowiskowej. Natomiast inne kwestie to są kwestie przyszłości, które mogłyby być badane później.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Czy pan poseł Sonik chciałby się odnieść do tego punktu? Jeśli nie, będziemy to głosować. Bardzo proszę.

Poseł Anna Paluch (PiS):

Jeśli można. Pkt 3 – mogę się wycofać z tego Funduszu Leśnego. Fundusz kontrolować można, aczkolwiek te dodatkowe rzeczy w nawiasie są takie mało konkretne i mylące. Myślę, że można by było to po prostu zracjonalizować, czyli: „Kontrola wydatków Funduszu Leśnego Lasów Państwowych”. Kwestia szczegółowych zasad tej kontroli, trybu itd. – to przecież Najwyższa Izba Kontroli ma swój aparat pojęciowy wypracowany przez lata i spokojnie sobie z tym poradzi bez dalszych sugestii. Tak bym proponowała.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Dobrze. Jeśli dobrze zrozumiałam osiągamy kompromis. Jest tylko jeden punkt jest sporny – Mierzeja Wiślana. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Pani przewodnicząca, chciałem się dowiedzieć, czy oprócz tych propozycji możemy jeszcze zgłosić inne propozycje? Na razie kreślimy te punkty, a ja chciałbym coś dołożyć.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Panie pośle, mieliśmy czas na to, żeby przygotować…

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Wiem, że w innych komisjach można było zgłaszać w trakcie również. Natomiast wiem, że wypadła w innej komisji sprawa kontroli programu „Czyste powietrze”. Chciałem się dowiedzieć, czy nie moglibyśmy wprowadzić tego w naszych propozycjach? Skoro w innej komisji wypadło, to może spróbujmy w naszej.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

„Kontrola programu »Czyste Powietrze«”.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Tak.

Poseł Anna Paluch (PiS):

Nie nasza kompetencja.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Panie pośle, z przyjemnością chciałabym, żebyśmy mogli zajmować się tym tematem, ale na ubiegłym posiedzeniu Sejmu te kompetencje przekazano do Komisji pana Marka Suskiego – do Komisji Energii i Skarbu Państwa. W związku z tym to nie nasza właściwość.

Czyli jeżeli dobrze rozumiem, jest tylko jeden wniosek wobec planu, który został przedstawiony. Po wykreśleniu punktów… Będziemy głosować tylko wniosek pani Anny Paluch o wyłączenie pkt 2. W takim razie kto jest za tym, aby z propozycji tematów kontroli wyłączyć kontrolę inwestycji przekopu Mierzei Wiślanej? W tej chwili przeprowadzamy głosowanie. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Na tym kończę głosowanie. Proszę o wyniki. Głosowało 28 posłów. Za 18, przeciw 9, wstrzymał się 1. Bardzo dziękuję.

Chcę powiedzieć, że Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła wyniki kontroli, przedstawiła raporty, z którymi można się zapoznać. Informacje i raporty są również w Komisji

Ochrony Środowiska. Chciałabym, żebyśmy w najbliższym czasie zajęli się w Komisji takimi tematami jak: „Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego", „Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi, dzikimi na terenie miast" i „Zapobieganie rozprzestrzenianiu się barszczy kaukaskich w Polsce" – bo okazało się, że to jest ciągle bardzo poważny problem.

Tak że na tym kończę…

Poseł Anna Paluch (PiS):

Jeszcze całość.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-Kukiz15):

Ano właśnie. Dziękuję bardzo. Jak się pracuje kolegialnie, to nic nam nie umknie. W takim razie przeczytam może wszystkie punkty, żeby nie było wątpliwości.

Propozycje tematów kontroli do planu NIK na 2021 r. to: „Kontrola wydatków z Funduszu Leśnego Lasów Państwowych", „Kontrola zarządzania finansami Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych", „Kontrola mechanizmu sprzedaży drewna, w szczególności regulacji ceny sprzedaży", „ Kontrola parków narodowych pod kątem ochrony przeciwpożarowej", „Status wdrażania konwencji z Aarhus w Polsce", „Kontrola w zakresie importu drewna z zagranicy", „Analiza procederu wypalania traw, łąk i pól – kontrola działalności Policji, Straży Pożarnej, władz samorządowych oraz ARiMR zakresie wykrywania sprawców i wyciągania konsekwencji", „Prawidłowość procedur przyjmowania osadów, w tym zgodność z warunkami pozwolenia zintegrowanego przez spalarnię odpadów w Białymstoku". Takie punkty zostały.

Jeżeli nie ma uwag, proponuję, abyśmy przegłosowali nasze propozycje do planu kontroli. Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Kończymy głosowanie. Proszę o wyniki. Głosowało 27 posłów. Za 25, przeciw 1, wstrzymał się 1. Bardzo dziękuję.

Dziękuję państwu za udział w posiedzeniu Komisji, szczególnie tym, którzy stawili się osobiście.